

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ĐẶNG THỊ THẢO

TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO HỢP ĐỒNG
NỘI DUNG KIẾN THỨC CHƯƠNG
CÁC ĐỊNH LUẬT BẢO TOÀN - VẬT LÝ 10

Ngành: Lí luận & phương pháp dạy học bộ môn Vật lí
Mã số: 8.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn: GS.TS. ĐỖ HƯƠNG TRÀ

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2018

Tác giả

Đặng Thị Thảo

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc và thành kính đến GS.TS Đỗ Hương Trà - người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ, đôn đốc, động viên tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu để tôi có thể hoàn thành luận văn này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành các thầy cô giáo trường ĐHSP Thái Nguyên đã giảng dạy tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn BGH và các thầy cô giáo trường THPT Hoàng Quốc Việt (Võ Nhai, Thái Nguyên) đã tạo điều kiện thuận lợi để tôi tiến hành thực nghiệm đề tài. Xin cảm ơn toàn thể các em học sinh lớp 10A1 đã cộng tác với tôi thực nghiệm thành công đề tài.

Xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè, gia đình và những người thân đã luôn động viên, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2018

Tác giả

Đặng Thị Thảo

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC SƠ ĐỒ, HÌNH.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Phạm vi nghiên cứu	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Đóng góp của đề tài	4
9. Cấu trúc của luận văn.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA DẠY HỌC THEO HỢP ĐỒNG	6
1.1. Quan điểm dạy học phân hóa.....	6
1.1.1. Khái niệm dạy học phân hóa	6
1.1.2. Cơ sở khoa học của dạy học phân hóa.....	6
1.1.3. Phân loại của dạy học phân hóa.....	6
1.1.4. Nguyên tắc của dạy học phân hóa	7
1.2. Dạy học theo hợp đồng	7
1.2.1. Khái niệm dạy học theo hợp đồng	7
1.2.2. Cơ sở của tổ chức dạy học theo hợp đồng.....	8
1.2.3. Quy trình dạy học theo hợp đồng	9
1.2.4. Ưu điểm và hạn chế của học theo hợp đồng.....	14
1.2.5. Điều kiện để thực hiện tổ chức dạy học theo hợp đồng có hiệu quả	15

1.3. Tính tích cực, tự chủ của học sinh	16
1.3.1. Tính tích cực trong học tập	16
1.3.2. Tính tự chủ	18
1.3.3. Xây dựng công cụ đánh giá tính tích cực, tự chủ của học sinh	19
1.4. Điều tra thực trạng dạy học	21
1.4.1. Mục đích điều tra	21
1.4.2. Phương pháp điều tra	22
1.4.3. Kết quả điều tra	22
1.4.4. Đề xuất giải pháp	25
Kết luận chương 1	26
Chương 2: TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO HỢP ĐỒNG CHƯƠNG CÁC ĐỊNH LUẬT BẢO TOÀN VẬT LÝ 10	27
2.1. Nội dung kiến thức chương Các định luật bảo toàn	27
2.1.1. Vị trí và tầm quan trọng của chương Các định luật bảo toàn	27
2.1.2. Cấu trúc nội dung chương Các định luật bảo toàn - vật lý 10 cơ bản	28
2.1.3. Nội dung kiến thức chương Các định luật bảo toàn vật lý 10 cơ bản	28
2.2. Các yêu cầu về kiến thức và kỹ năng khi dạy học chương Các định luật bảo toàn	30
2.3. Thiết kế các nhiệm vụ trong dạy học chương Các định luật bảo toàn	31
2.3.1. Thiết kế các nhiệm vụ trong dạy học bài “Động năng và thế năng”	31
2.3.2. Thiết kế các nhiệm vụ trong dạy học bài “Cơ năng”	37
2.4. Thiết kế tiến trình dạy học theo hợp đồng	42
2.4.1. Thiết kế tiến trình dạy học theo hợp đồng bài “Động năng và thế năng”	42
2.4.2. Thiết kế tiến trình dạy học theo hợp đồng bài “cơ năng”	49
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	58
3.1. Mục đích thực nghiệm sư phạm	58
3.2. Đối tượng thực nghiệm sư phạm	58
3.3. Phương pháp thực nghiệm	58
3.4. Thời gian thực nghiệm	59
3.5. Những khó khăn gặp phải khi làm thực nghiệm sư phạm	59
3.6. Diễn biến và kết quả thực nghiệm sư phạm	59

3.6.1 Xây dựng tiêu chí đánh giá.....	59
3.6.3. Kết quả thực nghiệm sư phạm	66
Kết luận chương 3.....	73
KẾT LUẬN CHUNG	75
TÀI LIỆU THAM KHẢO	76
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

STT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1	GV	: Giáo viên
2	HS	: Học sinh
3	MT	: Mục tiêu
4	DH	: dạy học
5	QTHT	: Quá trình học tập
6	SGK	: Sách giáo khoa
7	THCS	: Trung học cơ sở
8	THPT	: Trung học phổ thông
9	TN	: Thực nghiệm
10	ĐC	: Đối chứng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Tiêu chí tự đánh giá tính tích cực, tự chủ cho nhóm/cá nhân	19
Bảng 2.1. Bảng quy định phân phối chương trình cho phân kiến thức: Các định luật bảo toàn của chương trình vật lí 10 cơ bản	28
Bảng 3.1: Đánh giá tính tích cực, tự chủ của HS trong các giờ học.....	69
Bảng 3.2: Số HS đạt điểm của nhóm TN và ĐC	70
Bảng 3.3: Bảng tần suất của của nhóm TN và ĐC	71
Bảng 3.4: Bảng lũy tích cho nhóm TN và ĐC.....	71
Bảng 3.5: Bảng xếp loại bài kiểm tra.....	71
Bảng 3.6: Các tham số đặc trưng cho nhóm TN và ĐC	71

DANH MỤC SƠ ĐỒ, HÌNH

Sơ đồ 1.1:	Quy trình tổ chức dạy học theo hợp đồng.....	9
Hình 3.1:	GV đang giới thiệu về bản hợp đồng học tập tới HS.....	67
Hình 3.2:	HS thực hiện nhiệm vụ bắt buộc.....	67
Hình 3.3:	HS làm việc theo nhóm.....	67
Hình 3.4:	HS báo cáo kết quả của nhiệm vụ tự chọn và nhận xét	67
Hình 3.5:	HS thực hiện nhiệm vụ bắt buộc.....	64
Hình 3.6:	HS làm việc theo nhóm.....	70
Hình 3.7:	HS làm nhiệm vụ tự chọn theo nhóm	70
Hình 3.8:	HS báo cáo kết quả của nhiệm vụ tự chọn và nhận xét	64
Hình 3.9:	Đồ thị đường phân bố tần suất	72
Hình 3.10:	Đồ thị đường phân bố tần suất lũy tích hội tụ lùi	72

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam 2011-2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (QĐ số 711/QĐ -TTg ngày 13-6-2012 của thủ tướng chính phủ), trong mục tiêu tổng quát có nêu: “Đến năm 2020, nền giáo dục nước ta được đổi mới căn bản và toàn diện theo hướng chuẩn hoá, hiện đại hoá, xã hội hoá, dân chủ hóa và hội nhập quốc tế; chất lượng giáo dục được nâng cao một cách toàn diện...” [2].

Việc học tập của học sinh không thể là thụ động tiếp thu bài giảng của giáo viên mà phải là sự tham gia tích cực vào hoạt động học tập để tạo một tâm thế có thể tham gia vào các hoạt động sản xuất và xã hội sau này.

Xuất phát từ nhu cầu thực tiễn, ta thấy rằng giáo dục hiện đại đang đứng trước yêu cầu và thách thức lớn lao của xã hội. Việc làm sao để có thể đổi mới phương pháp dạy học, vận dụng các phương pháp dạy học tích cực, có hiệu quả trong quá trình dạy học đã và đang được rất nhiều nhà giáo dục quan tâm trong giai đoạn hiện nay.

Công cuộc đổi mới Giáo dục và Đào tạo được tiến hành theo ba hướng: Đổi mới sách giáo khoa ở tất cả các cấp học phổ thông; Đổi mới phương pháp dạy học; Đổi mới cách kiểm tra đánh giá học sinh. Đi đôi với việc đổi mới SGK, đổi mới chương trình là đổi mới phương pháp dạy học và đã được tiến hành phần đông ở các giáo viên đang trực tiếp dạy học trên lớp hiện nay. Nhiều giáo viên đã áp dụng phương pháp dạy học mới nhưng chưa thực sự hiệu quả, chưa tích cực hóa hoạt động học và khơi dậy được năng lực học tập thật sự, niềm đam mê môn học của học sinh. Có thể do nhiều nguyên nhân khác nhau mà giáo viên vẫn dạy theo hướng “thầy truyền đạt, trò tiếp nhận, ghi nhớ”, dẫn đến học sinh luôn thụ động trong quá trình học tập.

Phương pháp dạy học truyền thống thụ động còn nhiều mặt hạn chế, nó không phải là phương pháp dạy học tốt trong xu hướng phát triển của nền giáo dục ngày nay. Vấn đề đặt ra là dạy học sao cho phù hợp với trình độ nhận thức, năng lực và sở thích của học sinh để cho mọi học sinh đều được phát triển khả năng đang có của mình là vấn đề hết sức cần thiết trong giáo dục. Muốn vậy, cần phải thực hiện phân hóa trong dạy học.